

gang faae en fuldstændig Skolelær, maae blive fritagne for, thi det er Noget, som er dem Alle meget imod. Der er endnu en Ting, som jeg skal fremhæve ved denne Leilighed, uagtet det maaskee vil forekomme Mange besynderligt, og det er nemlig, at Præsten — om det er en Ret for ham eller ikke, veed jeg ikke — benytter Skolelæreren, uagtet han ofte boer langt fra Kirken, til ved Madveren at bringe Viin og Brød til Kirken, og dette er Noget, som jeg ogsaa anseer for en personlig Tjenesteforretning, som jeg troer, Skolelæreren bør være fritaget for. Forøvrigt har jeg ikke Videre at bemærke, end at det forekommer mig, at være formeget at forlange af Huusmændene, at Skolelærerne skulle have 2 Mk. om Kvartalet for hvert Barn, der gaaer i Skole. Huusmændene have ofte mange Børn, og 8 Mk. om Aaret for hvert Barn vilde virkelig være en ubillig Fordring til disse Folk. Jeg troer, at man ganske skulde udelade denne Betaling, thi Huusmændene have i Almindelighed ondt nok ved at skaffe Brødet til Børnene, og at stille en saadan Fordring synes mig næsten at røbe Ubekjendtskab med Huusmændenes Stilling.

Sass: Det er ganske naturligt, at jeg forud maa indrømme, — og jeg antager, at de ærede Medlemmer ogsaa forud maae have anseet det for givet —, at det aldrig har været min Tanke at kunne komme med et Lovforslag, der kunde gjøre Fordring paa Fuldkommenhed (Hør!). Det er Noget, som jeg anseer for at være umuligt for den enkelte Mand, og maaskee umuligere for mig end for mange Andre. Jeg maa altsaa bede det ærede Thing om, at det i Forslaget vil see min gode Villie og gode Hensigt og forøvrigt bedømme det efter Billighed. Jeg troer imidlertid, hvad der glæder mig, at den ærede Minister ogsaa har indrømmet, at der er Noget i Forslaget, som er brugeligt; navnlig fastsætter den første § en Norm, som jeg troer vil kunne bruges, maaskee med en forudgaaende noget mindre Skala, en Ansættelse af en noget mindre Kornlønning, naar der var betydeligt mindre end 100 Edr. Hartkorn i Districtet. Denne Lønningsmaade vilde nemlig baade være den simpleste, billigste,

og som en fast Norm nedslaae alle fremtidige Forhaabninger om Tillæg.

Efter disse almindelige Bemærkninger skal jeg vende mig til nogle af de Indvendinger, der ere gjorte mod de enkelte Paragrapher. Bestemmelsen om den Jordlod, som skal tillægges Lærerne, kan forekomme En at være for høj, en Anden for lav, men vist er det, at dens Størrelse vil derved blive det Dobbelte af, hvad der nu i Almindelighed er tillagt Skolelærerne. Hvorfra det Manglende skal tages, er naturligviis Spørgsmaalet, men jeg kan dog ikke mene, at det er saa fuldkommen let sagt, naar jeg har anført, at det kunde tages fra Præstegaardens Jorder.

Skulde Communerne virkelig eie Noget, da eie de fra Aarhøjs Tid baade Præstegaardenes og Skolelærernes Jorder, og naar jeg har anført det ganske som i Forbigaaende, at man kunde tage det Manglende fra Præstegaardsjorderne, da var det naturligviis min Mening, at det maatte hænges sammen med en Omordning af Præsterens Stilling i det Hele, saa at Udfigterne i saa Henseende jo rigtig nok skøde langt ud i Fremtiden; thi naar Præsterne, hvad der jo ogsaa hører til de almindelige Fordringer i vor Tid, overalt i hele Landet bleve satte paa en fast Løn, og naar Offer og Accidentfer bleve en aldeles fri Sag, da indseer jeg ikke, hvorfor der ikke kunde gives Communerne Raadighed saavel over Præstegaardenes som over Skolernes Jorder, der aldeles tilhøre dem. Naar Forslagets § 12, som slutter sig til de følgende Paragrapher, gaaer ud paa, at særdeles bebyrdede Communer kan Amtsrådet til disse Udgifters Bestridelse for en vis Arrække tilstaae Hjælp af Amtsskolekasjen, da har dette Forslag maaskee den Feil, at det istedet for „kan“ skulde hedde „skal“. Naar det nemlig bevises, at Communerne ere særdeles bebyrdede, da maa det unegtelig være en Befaling. — Dog Forslaget om en saadan almindelig Skolekasse kan jeg ikke med den høitærede Minister ansee for at grændse til det Revolutionaire. — Jeg har alt indrømmet, at det er en Mangel ved nærværende Forslag, at det ikke tager Hensyn til Kjøbstad-